

Livsmedelsupphandling -så går det till

2018-01-22

Örnsköldsviks kommun köper mat för över 40 miljoner varje år, vilket i kronor och ören motsvarar ca 5% av den totala andelen mat som köps av privatpersoner och företag i staden varje år.

LIVSMEDELSUPPHANDLINGEN STYRS AV REGELVERK

Var tredje till fjärde år gör kommunen en omfattande livsmedelsupphandling för att i mesta möjliga mån styra vad som köps in och kvaliteten på detta. Detta är vi ålagda att göra enligt lag då vi handlar varor för så stora summor. Bakgrunden ser ut som följer:

Upphandlingsreglerna (Lagen om offentlig upphandling, LOU) ger upphandlande myndigheter stor frihet att bestämma **VAD** man vill upphandla men mindre frihet att bestämma **HUR** eller **FRÅN VEM** man vill köpa varorna. Privata företag går inte under LOU utan lagen gäller för kommuner och landsting, dvs offentliga myndigheter.

ÖRNSKÖLDSVIKS KOMMUN STÄLLER KRAV PÅ MATEN

Att göra en upphandling innebär att man som myndighet börjar med att ställa krav på de varor eller tjänster ska köpas in. I detta fall handlar det om livsmedelsupphandling och således varor.

I Örnsköldsviks kommun innebär detta arbete en genomgång av samtliga artiklar som inhandlas, ca 3000 artiklar. Genomgången under 2017 bestod av att en dietist och en kostekonom gick igenom artikel för artikel och ställde krav på artikelns egenskaper för att vi ska få en kvalitet som uppfyller våra krav.

Krav som vi bland annat ställer i Örnsköldsviks kommun:

- Fritt från glutamat (smakförstärkare, E-nummer 620-625)
- Fritt från GMO (genmanipulerade organismer får inte förekomma i de livsmedel vi köper)
- Att vissa varor ska vara ekologiska
- Krav på en viss procenthalt på kött i produkter såsom köttbullar mm
- Krav på mängd bärråvara i sylter och safter
- Krav på att vissa livsmedel ska var fria från olika allergener så som gluten, mjölkprotein, soja med mera.

Vi ställer även **höga krav** på djurskydd enligt upphandlingsmyndighetens rekommendationer. De är utökade inför pågående livsmedelsupphandling och ligger nu inom upphandlingsmyndighetens avancerade nivå på djurskyddskrav

Vad man inte får ställa krav på enligt Lagen om offentlig upphandling är varans ursprungsland och-/eller vilken leverantör som ska leverera varan. Det går således inte heller att fråga efter exempelvis kött från Västernorrland. Gör vi det stänger vi ute andra leverantörer som uppfyller alla våra kvalitetskrav men har tillverkningen på annan ort/ i annat land. Att göra så är inte tillåtet enligt den svenska upphandlingslagstiftningen som utgår från EU-direktiv och grundläggande gemenskapsrättsliga principer

PRODUKTERNA KVALITETSTESTAS

Efter att de leverantörer som har produkter som uppfyller våra kvalitetskrav lämnat in sina svar sker ett kvalitetstest (smaktest) av vissa utvalda produkter. Produkter som efter smaktestet visat på bra kvalitet vad gäller, lukt, smak, utseende och konsistens får ett avdrag på priset vilket i förlängningen kan påverka resultatet av upphandlingen. Det ska med andra ord löna sig för leverantörer att offerera varor som har en bra kvalitet

VEM FÅR LEVERERA?

Den/ De leverantörer som har varor som uppfyller våra krav med bra kvalitet och bäst pris vinner upphandlingen och får leverera mat till Örnsköldsviks kommun kommande år. Avtalet skrivs på 2+1+1 år vilket innebär att det kan gälla som längst i 4 år och som kortast i 2 år. Sedan görs upphandlingen om igen.

ÖRNSKÖLDSVIKS KOMMUN SATSAR PÅ EKOLOGISKT OCH NÄR- PRODUCERAT

Redan i år serverar Örnsköldsviks kommun över 30% ekologiska livsmedel inom skola, förskola och äldreomsorg. Den nya måltids- och livsmedelspolicyn anger att innan slutet på år 2018 ska hälften av alla livsmedel som serveras vara ekologiska eller närproducerade*.

Målet gällande närproducerat är svårt att styra mot då inga krav som ställs får vara kopplade till leverantör eller ursprung.

Örnsköldsviks kommuns krav på hållbarhet som även minskar andelen transporter medför dock att ursprunget ofta blir från vårt närområde. De höga djurskyddskraven medför även att andelen kött med svenskt ursprung är högt. Utifrån ett konkurrensperspektiv så bryts även upphandlingen upp i flera mindre delar för att på så sätt möjliggör för mindre producenter att lämna anbud.

*Örnsköldsviks definition på närproducerad: Producerad eller förädlad i något av de fyra nordligaste länen